

Den gamle Gaard

FAABORG KULTURHISTORISKE MUSEUMSFORENING

HISTORIEN OM DEN GAMLE GAARD

Den gamle Gaard
Historien lever

Se program og åbningstider på
www.dengamlegaardfaaborg.dk

Historien lever

Der er aktiviteter for alle aldre i Den gamle Gaard.
Børnelege i haven med gamle legeredskaber, skattejagt mm.
En kaffestund i parasollens skygge i vores smukke have
eller i den brostensbelagte gård. Foredrag, sang og udstillinger.

Mærk og oplev historiens vingesus.

BLIV MEDLEM ELLER FRIVILLIG

Historien lever - mærk historiens vingesus

Den gamle Gaard er en velbevaret købmandsgård fra o. 1720. Den blev i 1932 indrettet til lokalhistorisk museum. Her kan du opleve, hvordan en velhavende borgerfamilie boede og levede i 1700- og 1800-tallets Faaborg, hvor handel og skibsfart bragte gode indtægter til byen. Ejendommen består af forhus, sidehuse og baghus, en hyggelig brostensbelagt gårdsplads samt et haveanlæg med en smuk tepavillon, hvorfra der er udsigt til havnen og fjorden. Alle bygningerne er i bindingsværk, og hele anlægget blev fredet i 1919.

Fra Holkegade ser vi et hus, der med sin karnapudbygning i to etager er typisk for byggeskikken i 1700-tallets sydfynske område. Også de kraftige farver, her gul okker i tavlene og rød-brun-violet dodenkop i tømmeret, er karakteristiske for området.

Bygningsanlægget er opført efter en brand i 1715, hvor i alt 19 gårde og huse brændte ned til grunden. Holkegade 1 blev genopført af tolder Peter Halck, der havde været lakaj ved Frederik d. 4's hof. Han fik stillingen som tolder i Faaborg og giftede sig med enken efter gårdens tidligere ejer. Efter nogle ejerskifter op gennem 1700-tallet blev ejendommen i 1797 overtaget af en af byens mest fremtrædende købmænd, agent Jørgen Jacobsen Ploug (1737-1800). Hans hustru Barbara Kirstine Hempel (1742-1826) opførte omkring år 1800 tepavillon i haven som erstatning for en ældre forfalden bygning.

Salen ud mod gaden er husets repræsentative rum. Ved fjernelse af mange lag tapet under restaurering i 1930-1932 kom der bemalede træpaneler frem dekoreret med rocaille. En rocaille er en af rokokoenes yndlingsfigurer, en asymmetrisk figur i s- eller c-form med bølgende linjer og kanter med inspiration fra bl.a. muslingeskaller og andre former fra naturen. Rokokoens storhedstid var ca. 1720 til 1770. Sådanne dekorationer i privathuse er sjældne i Danmark. Over dørene ses malerier med hyrdemotiver, der også var populære i denne periode. De marmorerede dørkarme dvs. bemaling der efterligner marmor, var almindelige et træk fra den forrige stilperiode barokken.

Køkkenet med åbent ildsted og alkove til pigen er velbevaret.

Empirestuen på 1. sal er møbleret i dansk empire og med original bemaling fra begyndelsen af 1800-tallet.

I baghusets vestside har der været en lille stald med plads til fire køer og fem heste. Her er de gamle spiltorve bevaret. Også lo og lade samt pakhus har der været plads til. I den østlige side har karlen haft sit kammer, og desuden har der været en lille lejlighed til andre ansatte i husholdningen. Her blev der ved oprettelsen museet indrettet stuer med bohaver fra lokalområdet. Især fra Lyø.

Fra **pavillon** har gårdens ejere kunnet følge med i livet på havnen og sikkert med levende interesse spejdet efter de store sejlskibe, der efter måske flere års lang og farefuld sejlads vendte tilbage med forhåbentlig gode fortjenester på handelen i fremmede lande.

Tidligere har der været mange dyr i byerne: køer, svin, får, gæs, ænder, høns samt naturligvis heste til transport. I køkkenet finder man under trappen et rum til gåsen, når den skulle ruge. I byhaverne har man haft grøntsager til selvforsyning. Ved de finere huse var der også en prydhave, gerne med lysthus, som vi ser det i Den gamle Gaard.

Faaborg som søfartsby

Omkring 1750 var Faaborg en af de førende søfartsbyer i Danmark. Handel og søfart var dybt forbundet med hinanden. Der var flere storkøbmænd i Faaborg, som alle havde deres egne rederier. Ploug og Voigt familierne var de førende i byen. I begyndelsen af 1800-tallet havde Ploug ni skibe i forskellige størrelser og Voigt havde fem skibe. I starten var det primært udførsel med mindre skibe til Norden. Senere sejlede de også til England, Holland, Frankrig og Middelhavet. I begyndelsen af 1800-tallet tog langturssejladserne fart, og der blev bygget store sejlskibe på havnen. Nu kunne de Vestindiske øer, Kina og Indien besøges. Sejlture der tog op til tre år. Langt de fleste skibe blev bygget lokalt på havnen, og der har været stor aktivitet med skibsbygning gennem mange år. Da flåden var på sit højeste i 1860'erne, var der 75-80 handelsskibe i Faaborg.

Hvad kunne Faaborg byde på af **eksportvarer**? Ja, fra byens opland var det korn og andre landbrugsvarer, der blev sejlet til bl.a. København, Norge samt Hertugdømmerne.

Frem til begyndelsen af 1900-tallet har gården haft mange forskellige beboere. Fra 1903 til 1930 var Slagtermester Asmus Reimers ejer, og der blev indrettet slagteriudsalg ud til Holkegade.

Faaborg Museumsforening blev stiftet i 1930 og foreningen overtog gården. Restaurering af bygningerne blev sat i værk - forestået af datidens førende kapaciteter på området: Nationalmuseets direktør M. Mackeprang og Nationalmuseets arkitekt Mogens Clemmensen med tydelig inspiration fra Den Gamle By i Aarhus. Malerarbejdet blev udført af malermester Carl Knippel som er repræsenteret på Faaborg Museum (malerimuseet).

De senere år har museet undergået store forandringer og fra 2022 - efter 50 år med lønnet personale - er det frivillige, der står bag driften af Den gamle Gaard. De frivillige arrangerer særudstillinger med kulturhistoriske emner og iværksætter forskellige aktiviteter, bl.a. fortælleaftener, foredrag, mindre koncerter og ikke mindst aktiviteter for børn. Alt med den hensigt at vise Den gamle Gaard frem fra sin bedste side og bevare bygningen som et sted, der er skabt, bevaret og drevet af frivillige med en folkelig opbakning til glæde for både Faaborg by, byens borgere og turister.

Kilder:

Robert Egevang: "Det gamle Faaborg". Nationalmuseet, København 1976.

Dansk Center for Byhistorie. Afsnittet "Provinsens søfart 1720-1832".

Jubilæumsskrift: "Den gamle Gaard i Holkegade i Faaborg", Faaborg Museumsforening 1930-1955.

Aage Fasmer Blomberg: "Faaborg By's Historie 1-2." Faaborg Byhistoriske Arkiv. 1955